

25209 pályázat és vasut ve-nchid-óráig

ág.

aszi ma-

akon, a fog el-tartoz-

ság.

y a m. kibóvi-csigás 1888. rsi köz-

V. t. c. naradá-em gá-olásnak

zept. hó

lnök.

6 K K

mban

ik Já-

posta:

I - ?

ronat.

antóság köz-éség végre-aji lakosok és jár-óság) terü-177. számú 1178. sz. 184. számú 193. számú sz. tjkvben sz. tjkvben ennel meg-anebb meg-ajján d. e. eg hivatalos tni fognak. ok becsára-1881. sz. az 1881. gyminiszteri rban a ki-cz. 170. §-a elhelyezé-tni. önyvi ható-

Lajos. bír.

ZEMPLÉN.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLÉNVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE

(Megjelenik minden vasárnap.)

ELŐFIZETÉS ÁR.
Egész évre 6 frt.
Félévre 3 " "
Negyedévre 1 frt 50 kr
Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.
Kéziratot nem adhatnak vissza.
Egyes szám ára 20 kr.
A nyilatkozás minden garmondor díja 20 kr.

HÍRDETÉSI DÍJ:
Hivatalos hirdetéseknel: Minden egyes sor után 1 kr.
Azonnali bélyeg 50 kr.
Kiemelt díjazottak a kör-rettel ellátott hirdetésekért mérték szerint minden 1 centiméter után 3 kr számítanak.
Állandó hirdetéseknel kedvezmény nyújtatik.
Hirdetést a „Zemplén” nyomdába küldendők.

HIVATALOS RÉSZ.

15206. sz. Zemplénvármegye alispánjától.
Körözüény.

Tudomás és közhírre tétel végett tudatom, hogy vármegyei sztrópai járásának Sandal községében a szarvasmarha-állományban a ragadós tüdővész járványszerűleg fellépett.

A szarvasmarha állomány a ker. m kir. állami és vármegyei állatorvosok által megvizsgáltván, 14 db betegnek találtatott; és miután a járvány fellépte óta 8 db hullott el, az óvintézkedések minden irányban megtétetvén, a község összes szarvasmarha-állományát a járvány teljes megszűntéig zár alá helyezem.

S.-a.-Ujhely, 1888. okt. 2.

Matolay Etele, s. k., alispán.

3599/ki. 88. S a.-Ujhely járás főszo-gabirájától.
Körözüény.

E járásba kebelezett Borsi községében a Bodrog folyóból e hó 8-án d. u. 3 óra körül az átmetszésnél foglalkozó munkások egy ismeretlen nevű 4 napos férfi hullát fogtak ki.

Személy leírása: kora: 16—17 éves, arca: kerekded, termete: közép, haja: szőke, szeme: kék, szemöldöke: szőke, orra: rendes, szája: rendes, öltözete: pórias s tót származásra vall.

Ennélfogva felhivatnak a községek birái, miszerint kiletét nyomozzák s eredmény esetén ide azonnal jelentést tegyenek.

S.-a.-Ujhely, 1888. okt. 10.

Urbán Ferenc, tb. főszo-gabiró.

Zemplénvármegye alispánjától.

Körözüények.

14955. sz. Tállya községében Szabó József nyugállományú ezredes által Szikszón f. évi jul. hó 23-án tartott országos vásáron Mazurka Károly szendrői lakostól vett egy db 5 éves sötét pej hámos ló takonykórosnak találtatván, kiirtatott.

14980. sz. A bodrogközi járás főszo-gabirájának f. évi szept. hó 22-én kelt jelentése szerint járásának Ricsé községében szept. 8-ától 15-éig 5 db szarvasmarha elhullott, a szükséges óvintézkedések megtétettek.

14811. sz. Klein Sándor „Bazei” pusztai bérló cselédjei sertésnyájához egy szőke szőrű

jegyten koca sertés vetődött, s ugyanott gondoztatik. Ha igazolt tulajdonosa nem jelentkeznék, f. évi október hó 15-én Harkány község házánál nyilvános árverésen el fog adatni.

14812. sz. Potoczky Imre berzéki birtokos gulyájához f. évi aug. 29-én egy fehér szőrű, fenálló nagy szarvu, mindkét szarván F. O., hátsó jobb farán hét ágú korona bélyeggel ellátott ökörtinó vetődött s azóta ugyanott gondoztatik. Ha igazolt tulajdonosa nem jelentkeznék, f. évi okt. 15-én Berzék község házánál nyilvános árverésen el fog adatni.

14797. sz. Verbóczy János mádi lakos által egy szőke szőrű, pisze orru angol fajta fél éves kocasertés bitangságban találtatott, s általa gondoztatik; ha igazolt tulajdonosa nem jelentkeznék, f. évi október hó 16-án nyilvános árverésen el fog adatni.

14164. sz. Sárosvármegye Vargony, Körösfő és Jernye községek sertés állományára elrendelt zárlat mind három községben feloldatott.

Szinte a fent nevezett vármegye Abos és Lada község szarvasmarha-állományára lépfene miatt, Káro község sertés-állományára ragályos orbánc miatt 10—10 napi vesztégár rendeltetett,

14796. sz. Horváth József dávidvágási lakos által egy fehér szőrű 1 1/2 éves, nyirott farku koca sertés vétetett bitangságba, megjegyztetik, hogy ha tulajdonos f. évi okt. hó 17-ikéig nem jelentkeznék, a sertés nyilvános árverésen eladatik.

15815. sz. Takács István b.-szerdahelyi lakos által f. szept. hó 11-én egy nyári fehér szőrű, bélyegtelen koca malac bitangságba vétetett.

14954. sz. Sáros-Bukóc községében f. évi szept. hó 17-én egy db 2 1/2 éves ökörtinó lépfeneben elhullott.

S.-a.-Ujhely, 1888. okt. 5.

Matolai Etele, alispán.

Zemplénvármegye bizottságának S.-a.-Ujhelytől, 1888. szept. 19-én tartott közgyűléséből.

339/14584. sz. Olvastatott a kir. belügyminiszternek 54091; sz. a. kelt körrendelete a külföldieknek a községekben és városokban való települhetése tárgyában.

A ministeri intézvény a szabályrendeleteket

készítő küldöttségnek oly felhívással adatik ki, hogy a körrendelet 3-ik pontja 5-ik bekezdésében követelt szabályrendeletet megalkotván, azt a törvényhatóság decemberi közgyűlésének mutassa be.

Egyébként a ministeri intézvény az alispánnak, főjegyzőnek, tiszti ügyésznek kiadatni és a „Zemplén” utján közöltetni rendeltetett.

Kmft.

Jegyzette és kiadta: **Viczmány Ödön,** főjegyző.

Másolat. M. kir. belügyminiszter. 54091. sz. Körrendelet. A külföldieknek a községekben és városokban való települhetését, valamint a községi kötelekbe való felvételét illetőleg az 1886. évi XXII. t. c. kimerítően intézkedvén, sőt a községi kötelekbe való felvétel iránt az 1879. évi L. t. c. életbelépte óta már gyakorlat is fejlődven ki, az első helyen idézett törvénynek a külföldi tartózkodását érintő 15. §-ára vonatkozólag az 1886. évi 38506. sz. a. kibocsátott rendelet 6-ik bekezdésében kijelentettem, hogy a törvény szóban levő határozmányának végrehajtását illetőleg külön fogok rendelkezni, mi végből ezennel a következőket találok elrendelőknek: 1. A községben (kis és nagy község) tartózkodó külföldiekről nyilvántartás vezetendő. 2. Ezen nyilvántartásnak alapul a lakastadók, fogadósok, vendéglősöknek az idegenek megszállásáról teendő jelentési szolgálatnak. 3. A községben 24 órán tul megszálló idegen, aki nevét és kiletét a vett felszólításra be-mondani, valamint azon lakastadók, fogadósok, vendéglősök, kik az idegenek megszállásáról az előjáróshoz a jelen rendeletben előirt jelentést 48 óra alatt megtenni elmulasztják, közbiztonság elleni kihágást követnek el, mely kihágásnak elbírálására az 1879. évi L. t. c. 72. és 73. §-ban megállapított büntetések azon megjegyzzéssel terjesztetnek ki, hogy a magán lakastadók 25 ftig terjedhető pénzbüntetéssel, illetőleg megfelelő elzárással lesznek büntetendők. A bejelentés körüli eljárás részletes meghatározása iránt kis és nagy községek nézve a vármegye közönsége, rendezett tanácsu városokra nézve a városi képv. testület az 1879. XL. t. c. 5. §-ának korlátai között alkotandó szabályrendelet utján a vendéglői, fogadói ületek tárgyában az 1884. évi XVII. t. c. 11. §-a alapján létesült szabályrendelet vonatkozó határozmányainak figyelemben tartása mellett intézkednek; azon rendezett tanácsu városok pedig melyekben az 1879. évi XXVII. t. c. 23. §-a nyomán itteni jóváhagyás mellett bejelentési hivatal van szervezve, az ezt tárgyazó szabályrendeletnek az idegenekre vonatkozó rendelkezéseit a külföld-

TÁRCA.

Megkérdeztem . . .

Megkérdeztem a csalogányt fejfádon, Erdemes-e élni e rosz világon?

Azt dalolta fájó szívvel a madár.
Csak az boldog, a ki korán sirba száll.

Megkérdeztem sironon a virágot.
Ad-e a sir nyugalmat, boldogságot?
Azt felelte sironon a kis virág:
»Megcsalt szívnek nyugodalmat mi sem ad!»

lfj. Técsi József.

Lexicon Linguae Hungaricae Aevi Antiquioris.

Magyar Nyelvtörténeti Szótár.

— A „Zemplén” eredeti tárcája. —

Elöttem fekszik a „Magyar nyelvtörténeti szótár.”

Lelki gyönyörűséggel olvasom; — és fülemben

csengnek jeles történetirónk, Szalay László szavai, miket alapos nyelvmisemerttel és mély meggyőződéssel, a 892-iki magyarokról mondott: »E nemzet életében és szokásaiban sok jelenség arra mutat, hogy talán századokkal Európába költözködése előtt, a műveltség magas fokán álló népekkel volt folytonos érintkezésében, mi a polgárisodás csiráit rakta le szükségképen kebelébe. Erről tanuságot teszen mindenké felett a nyelv, mely édes miénk, mely lényegében belalkotására nézve a tizedik században már nem különbözött a jelentől, sőt ifjusága teljében talán még több formákkal birt, mint mostanság. E nyelvnek izmaiból és idegeiből kicsillámlik egy fényes kor, melyet e nemzet élt, mielött tetteit az ő nevére jegyezte volna fel a tudomány.»

A Magyar nyelvtörténeti szótár megtanít, hogy a magyar ember szójárása ma sem különbözik az akkoritól; a hajdani magyar írói nyelv pedig a hangjegyek a betűk hiánya, és a helyesírás meg nem állapotottságával különbözik a mostanítól, — és még különösen azzal, hogy hajdan ha az idegen szók — bár alig felismerhető ruhában — ott voltak is a használatban, de a kifejezések sajátossága csillogott erőteljes írásaikban, — mig most fiatalabb íróink nem számolnak a nyelvérzék elévülhetlen törvényével; a segédigék megokolhatatlan, — minduntalan használásával, — a német der, die das-t helyzetesítő s a főnevek elé alkalmazott a az tájkiejtés negélyezésével, — mely a tulajdoniakra, nyilván a szomszéd rémetekről ragadt, — hát még a vasutasok által importált tömérdek-

német zamatu szóval és kifejezéssel, az írói s azzal együtt a társadalmi nyelvet elannyira germanizálták, miként ideje, hogy azok, akik nemzetünk legelső kincsének, nyelvünk eredetiségének épségben tartását szívükön hordják, — meggyujtsák a botorkálók előtt a világító szövétneket.

Ezt a szolgálatot teszi nemzetünknek a Magyar nyelvtörténeti szótár. Nem hézagpótló mű az, mint Pestvármegye jegyzője mondá, hanem az igazi Magyar nemzeti művelődés bibliája; őseink szellemi erejének hű tüköre. . . .

Le a kalappal uraim! a szerkesztők: Szarvas Gábor és Simonyi Zsigmond előtt; le a kalappal a negyvenkét többi lelkes és hű munkás előtt; 590 régi magyar műemlékből, kevés kivétellel, mind megannyi magyar ember agyvelejében fogamzott szellemi munkából hordák össze a halmaz szókincset, nemzetük okulására és nyelvünk meglátására.

Ha maradt még a nyelvtörténetben feldolgozatlan szóanyag — mint hogy maradt is — reméljük, hogy annak is majd akad embere; a megtaposott nyomon könnyebb a haladás!

A nyelvtörténeti szótárnak nemcsak az az érdeme, hogy a szókat jelentésük minden árnyalatában elénk állítja, de ezenkívül megalkotta a helyes rendszert, melyen követőinek haladniuk kell. És mivel nem lehet mindenki nyelvbuvár az óriás szorgalommal összeszedett szólások idézésével rámutat, miként kelljen a germanizmus ernyesztő nyügét lerázunk.

diekre való tekintettel kiegészíteni tartoznak. Az érintett szabályrendeletekbe felveendő azon intézkedés, hogy az előjáróság a bejelentési kötelezettségnek úgy az illető külföldiek, mint a szállástadók, fogadósok, vendéglősök részéről való megtartását hivatalból is figyelemmel kísérni tartoznak, mi végből, ha arra alapos ok van, időnként házként nyomozatot is rendelhetnek el. 4. A bejelentés alapján a községi előjáróság min denekelőtt az idegenek külföldi minősége felől az 1879. L. t. c. rendelkezéseinek fonalán lehetőleg biztos meggyőződést szerezni tartozik, mire nézve szükség esetében a kis és nagy községek a főszolgabíró közbenjárását veendő igénybe. 5. A külföldinek ebbeli minősége megállapítván, annak a község (város) területén való tartózkodása a jelen rendelethez mellékelte mint szerinti nyilvántartásba jegyzendő; a törvényben kitűzött 3 hó leteltével pedig, amennyiben a külföldi ezen idő alatt önként nem jelentkezett, lakhatási engedély iránt kérvényének 8 nap alatt leendő benyújtására felhívandó. 6. Ha a külföldi a hozzá intézett felhívásnak meg nem felelne, kis és nagy községekben az előjáróság a főszolgabíróhoz tesz jelentést rendezett tanácsú városokban a polgármester a rendőrkapitányt, esetleg a kihágási ügyekben az 1880. 37. t. c. 42. §. alapján bíraskodni hivatott tanácsú kiküldöttet értesíti, aki az 1887. XXII. t. c. 15. §. 3. bekezdésében foglalt eljárást alkalmazza és a körülményekhez képest indokoltnak mutatózó mérvű büntetés kirovása iránt a fenálló szabályok értelmében első fokilag intézkedik; és amennyiben a külföldi a kitűzendő, a körülmények szerint megállapítandó 8 napon túl nem terjedhető határidő alatt önként nem távoznék, annak a netáni felelősség elintézésének bevétele nélkül alkalmas módon való eltávolításáról gondoskodik, mely eljárás körül fontolóra veszi, vajjon az illető nem sorozható-e az 1885. 9389. sz. alatt kiadott toloncsabályzat 2. §. d. pontjában jelzett egyének közé, mely esetben a 11. §-nak a) b.) pontjai értelmében az eltoloncozásnak kényszer utlevél, szükség esetében kíséret mellett való eszközölése iránt intézkedik. Ha pedig a külföldi lakhatási iránti fészertel kérvényét a kitűzött határidő alatt benyújtja a képv. testület az engedély megadása érdemében a törvény 15. §-ában foglalt figyelembe vételével határoz és határozatát szabályszerűen kézbesíti. A képv. testület határozata az 1886. XXII. t. c. 25. §. alapján 15 nap alatt a közig. bizottsághoz fellebezhető. A közig. bizottság a főszolgabíró rendőrkapitánynak az államrendőri szempontokra kiterjesztendő véleményes jelentésével felterjesztendő fellebezés felett legközelebbi ülésében határoz. A lakhatási engedély megadása esetén a határozat jogerőre emelkedése után a külföldinek a község (város) illetőleg azon esetben, ha rendőrileg veszélyes egyének lenne tekintendő, az ország területéről való eltávolítása iránt a megelőző bekezdésben körülírt eljárás követendő. 7. Mint-hogy a lakhatási engedély csak a község (város) területén való tartózkodásra községi szempontból adatott ez által is a főszolgabírónak (a városi rendőrkapitánynak) államrendőri szempontból fennálló hatásköre legkevésbé sem érintetik, minél fogva a nevezett községek a külföldi magatartását figyelemmel kísérik s ha bármikor bebizonyulna, hogy annak az ország területén való tartózkodása fenérintett szempontokba ütközik eltávolítása iránt a lakhatási engedélyre való minden tekintet nélkül a fenálló szabályok szerint intézkedni nemcsak jogukban, hanem kötelességükben is áll. Mindazonáltal a rendezett tanácsú városokban a képv. testület a rendőrkapitányt államrendőri

Aki ragaszkodik magyarnemzeti-voltához, és átérzeni tudja, hogy amely nemzetnek nyelve más idegen nyelv befolyása alatt zavarodik, az a nemzet maga is elzüllik*; az bizonyára még áldozat árán is, a magyar nyelvtörténeti szótárt megszerzi, mint a fajfentartási ösztön becses talizmánját; de akinek lelkébe a nemzeti génusz be nem szállott, annak . . . azt a könyvet nem írták.

És ezért sem állanak Pestvármegye alispánjához, kivált mivel a nyelvtörténeti szótár megvételét ajánló, s tisztviselő társaihoz intézett körlevelét az országos lapokban is közhírré tette; mert hiszen arra alig lehet szükség, kiválóan ott a vezér-vármegyében, hogy a vármegyei tiszt kar felsőbb felhívással ösztönöztesse a magyar keresztség felvételére: és azt tartom, hogy egy intelligens magyar ember sem fosztandja meg magát attól az élvezettől, mit a szótár olvasásával megszerezhet.

Egyet pedig igen óhajtok; szeretném ugyanis azt, ha a saját vezérférfiai elhatároznák: ha valaki első ízben tollat fog az ő kezébe oly kinézetből, hogy a közönség számára írjon, munkája ki ne nyomtatódjék, miglen igazságot nem tesz arról, hogy a magyar nyelvtörténeti szótárt nemcsak megvette, hanem azt olvasta és pedig kellő eredményre olvasta is.

a. c.

* A francia, a spanyol, az olasz kultur-nemzetekké lettek ugyan, de a nyelvzavarban meghalt Róma többé fel nem támadt.

szempontok iránt megelőzőleg meghallgatja és azon esetben ha a lakhatási engedélyt a rendőrkapitány kifogásainak dacára is megadandónak találja, határozatát jóváhagyás végett a közig. bizottsághoz hivatalból beterjeszteni tartozik. 8. A közig. bizottságok a törvény értelmében felterjesztendő fél éves jelentéseikben az e téren felmerült mozzanatokra is kiterjeszkedni fognak. 9. Az 5. pontban előírt nyilvántartást a vármegyék főispánjai a törvény 57. §. b. pontja az alispánok, a járási főszolgabírák a törvény 68. §. 18. pontja, illetőleg 71. §. alapján teljesítendő hivatalos vizsgálataik alkalmával betekintvén, annak pontos vezetéséről meggyőződést szerezni fognak. 10. Ezen rendelet 3-ik pontjában érintett és f. évi dec. 15-ig felterjesztendő szabályrendeletek jóváhagyása után általam kitűzendő határ időben lép életbe. A fentebbiekben megállapítván azon szabályokat, melyeknek minden részben való érvényesítésétől a törvényes határozmányok foganatát várom, egyszersmind azon reményemnek adok kifejezést, miszerint a vmegye tvhatósága oda fog hatni, hogy illető tisztviselői a törvény szellemének szem előtt tartása mellett a reájuk háruló teendőket mindenkor a kellő erélyvel járjanak el, egyuttal azonban azon tapintatot se tévesesszék szem elől, mely ugy a községek érdekeit, mint az egyéni jogok, valamint az államrendőri szempontokat érintő ezen kényes ügy sikeres ellátásának alapfeltételeit képezi. Bpest, 1888. aug. 11. A miniszter h. Beniczky s. k. államtitkár.

A nők, mint közegészségi tényezők.

— Két cikk. —

I.

Ezen a címen dr. Fodor József, hírneves egyetemi tanár s hazánk közegészségügyének kiváló apostola, rendkívül érdekes és fontos felolvasást tartott Tátrafüreden a természetvizsgálók idei gyűlésén.

Statistikailag tünteti ki a jeles tudós mindenek előtt, hogy Magyarországon a nők rövidebb életűek, mint a férfiak, holott az egész művelt Európában éppen ellenkezőleg, a nők hosszabb életűek, mint a férfiak. Ebből kiindulva, valamint figyelmeztetve a nők szerepére a csecsemő, a család egészségében, föl hívja a társadalmat, a tudományt, a közigazgatást és főleg a nőket magukat, hogy a nők egészségügyével komolyan foglalkozzanak.

A jeles tanár a nők egészségügyére vonatkozólag három kérdést tárgyalt behatóbban: a nők nevelését, az anya egészségét s a nők munkáját.

A leánynevelésben sürgette a test gondosabb fejlesztését, ami a leányt megkivánt nővé is jó anyává képesíti; kiemelte, hogy az iskolázás több veszedelemmel jár a nőkre, mint a férfiakra nézve. Az anyák egészségügyére vonatkozólag kiemelte a törvényhozás gondoskodását Angliában az anyákról és a magyar törvény elégtelen voltát; szólott behatóan a csecsemőknek anyjuk által való táplálásáról, az elhanyagolás egészségügyi és antropológiai káiról. A nők legfontosabb munkája gyanánt az egészséges lakásról, főzésről s a család ápolásáról való gondoskodást jelölte meg. Kárhoztatta a modern törekvést, hogy a nők házon kívül keressenek munkát és szórakozást; azonban olyanoknak megmentésére, a kik állásuknál, szegénységüknel fogva nyomorba, megaláztatásba jutnak, javasolta, hogy a szegényebb sorsú nőket a házi feladatokon kívül valami ipari vagy kereskedelmi munkára tanítsák. Allítsanak fel női kézműves iskolákat, értelmes, művelt, de magukra hagyott nők számára.

A nők egészségi és társadalmi fogyasztásainak s nyomorának csökkentésére sürgeti, hogy a nők jószívű nőegyesületet alakítsanak. Ezen egyesületet, mindenki, férfiak is méltán legjobb erejükkel támogatni fogják, mert a nőben a természet legszebb, leghasznosabb és legzenialisabb alkotását ismerjük fel.

A jeles felolvasásból adjuk e következő részleteket:

Nem arról a korról szólok, mondja a kitünő tudós, melyben vánkosba, pólyába szorítják a nőgyermeket úgy, mint a fiút. Ekkor egy a higiéniéje mind a kettőnek. De ezután csakhamar fölmerül a férfi és a nő

különfélesége a nevelésben: a fiu vesszőparipát labdát, kap, szalad a szabadba, napba, szélbe, erőlködik, mászik, kapaszkodik, izma, tüdeje, egészsége erősödik. S a leány? bábót, szobajátékot, főzőjátékot kap, himes szoknyát, pántlikát a hajába s beguggol és kényeskedik a divánon a tükör előtt, hüvösben. Arcbőre ugyan tejfehér marad, tagjai puhák gömbölyűk, haja aranypehely; de szűk marad tüdeje, porcogó a csontja, s mint a csirkéé a husa. Milyen feleség és nevezetesen milyen anya válik az ilyen melegházi csemetéből? Milyen férfiak lesznek gyermekei?

A nő létezésének célja, rendeltetése, hogy megkivánt szép nő, boldogító feleség és arra termett anya váljék belőle. S ugy lehet a nővel megelégedve, a mily mértékben ezeknek megfelel. Ennélfogva a nő nevelésének már gyermekkorától kezdve, mindenek fölött szem előtt kell tartani a leendő feleséget és anyát. Nem kárhoztatom én azt, hogyha a gyermek-leány babával, főzéssel, butoros szobával játszik. Szeresse, gondozza babáját, kedvelje meg a főzést, a lakást. Szokják ahhoz, hogy ez a foglalkozás szórakoztassa. A család, a háztartás képezze gondoskodása és érdeklődése tárgyait. Az okos anya az egész kiseddápólás higiénjét beolthatja egyuttal a játszó leánykába játéka közben. Legyen a leány gondos, rendes főző- és szobajátékkal; legyen gyöngéd és figyelmes babájával, és sirjon keservesen, ha eltörik annak keze vagy lába; ez jól fejleszti a feleség, az anya kedélyét, de e mellett nem szabad elfeledni a nő testét?

A leánygyermek testét ápolni, fejleszteni kell úgy, sőt még gondosabban, mint a férfit, hogy szép nő s szerencsés anya lehessen belőle.

Frigyes porosz király, mint mondják, összeszedette a legerősebb s termettebb nőket s azokat adta nőül gárdistáinak, csak hogy nagy, erős, egészséges nemzedékre tegyen szert. A jó gazda is tudja, hogy az anyaállat fejlődése, egészsége döntő az új nemzedék fejlődésére, nemes tulajdonságaira nézve. Így van ez az embernél is.

A szép testű, erős és egészséges nő, mint feleség és anya öröme lesz a férjnek, éltetője nemzedékének. A vékonyka, ideges kisasszonyból ájuldozó feleség és összetört anya lesz. Első gyermeke után ideges, betegeskedő és furdózó, magával és másokkal elégedetlen; gyorsan öregszik s családi élete képtelen rommá válik.

A nő testi nevelése nehéz feladat. Voltaképen a jövőtől, egy értelmesebb kortól kell megvárni, hogy igazán alapos és jó tanácsot adjon.

Annyi bizonyos, hogy a nő a gyengédséget, kecsket megtartsa: a nőnevelésnek is erőssé, jól kifejlődötté kell tenni az izmokat, csontokat, szerveket.

A nő testi nevelésénél gondosan és jól meg kell válogatni az eszközöket.

A leány is szaladgálhat, labdázhat, ugrálhat, mint a fiu. Nevezetesen pedig uszhatik, korcsolyázhat, énekelhet, táncolhat s szabad tornázást (kevésbé műszerrel tornázást) végezhet.

Ne guggoljon sokat a szobában egy helyen; ne üldögéljen maga alá szedett lábakkal.

Ezektől összelapul melle, elfonnyad az izma, elgörbül a háta, medencéje, s majdan a nő, a feleség, az anya bánja meg a leányka hibáit.

Vármegyei ügyek.

A legtöbb adót fizető bizottsági tagok vármegyénkben. (Vége.) ifjú Horváth József, (S.-a.-Ujhely) 250 ft, id. Horváth József (M.-Izsé) 249 ft, Dessewffy József 249 ft, Zábrácsky Ottó 249 ft, Csuka Ödön 246 ft, Boronkay Farkas 245 ft, Fuchs Vilmos 245 ft, Zsiday József 243 ft,

Folytatás a mellékleten.

diekre való tekintettel kiegészíteni tartoznak. Az érintett szabályrendeletekbe felveendő azon intézkedés, hogy az előjárás a bejelentési kötelezettségnek úgy az illető külföldiek, mint a szállástadók, fogadósok, vendéglősök részéről való megtartását hivatalból is figyelemmel kísérni tartoznak, mi végből, ha arra alapos ok van, időnként házként nyomozatot is rendelhetnek el. 4. A bejelentés alapján a községi előjárás min denekelőtt az idegenek külföldi minősége felől az 1879. L. t. c. rendelkezéseinek fonalán lehetőleg biztos meggyőződést szerezni tartozik, mire nézve szükség esetében a kis és nagy községek a főszolgabíró közbenjárását veendő igénybe. 5. A külföldinek ebbeli minősége megállapítván, annak a község (város) területén való tartózkodása a jelen rendelethez mellékelte mint a szerinti nyilvántartásba jegyzendő; a törvényben kitűzött 3 hó leteltével pedig, amennyiben a külföldi ezen idő alatt önként nem jelentkezett, lakhatási engedély iránt kérvényének 8 nap alatt leendő benyújtására felhívandó. 6. Ha a külföldi a hozzá intézett felhívásnak meg nem felelne, kis és nagy községekben az előjárás a főszolgabíróhoz tesz jelentést rendezett tanács városokban a polgármester a rendőrkapitányt, esetleg a kihágási ügyekben az 1880. 37. t. c. 42. §. alapján bíraskodni hivatott tanács kiküldöttét értesíti, aki az 1887. XXII. t. c. 15. §. 3. bekezdésében foglalt eljárást alkalmazza és a körülményekhez képest indokoltnak mutató mérvű büntetés kirovása iránt a fenálló szabályok értelmében első fokilag intézkedik; és amennyiben a külföldi a kitűzendő, a körülmények szerint megállapítandó 8 napon túl nem terjedhető határidő alatt önként nem távoznék, annak a netáni felelősség elintézésének bevétele nélkül alkalmas módon való eltávolításáról gondoskodik, mely eljárás körül fontolóra veszi, vajjon az illető nem sorozható-e az 1885. 9389. sz. alatt kiadott toloncszabályzat 2. §. d. pontjában jelzett egyének közé, mely esetben a 11. §-nak a) b.) pontjai értelmében az eltoloncozásnak kényszer utlevél, szükség esetében kíséret mellett való eszközlése iránt intézkedik. Ha pedig a külföldi lakhatási iránti fészertel kérvényét a kitűzött határidő alatt benyújtja a képv. testület az engedély megadása érdemében a törvény 15. §-ában foglaltak figyelembe vételével határoz és határozatát szabályszerűen kézbesíti. A képv. testület határozata az 1886. XXII. t. c. 25. §. alapján 15 nap alatt a közig. bizottsághoz fellebezhető. A közig. bizottság a főszbirónak rendőrkapitánynak az államrendőri szempontokra kiterjesztendő véleményes jelentésével felterjesztendő fellebezés felett legközelebbi ülésében határoz. A lakhatási engedély megtagadása esetén a határozat jogerőre emelkedése után a külföldinek a község (város) illetőleg azon esetben, ha rendőrileg veszélyes egyéneknek lenne tekintendő, az ország területéről való eltávolítása iránt a megelőző bekezdésben körülírt eljárás követendő. 7. Mint-hogy a lakhatási engedély csak a község (város) területén való tartózkodásra községi szempontból adatott ez által is a főszolgabírónak (a városi rendőr kapitánynak) államrendőri szempontból fennálló hatásköre legkevésbé sem érintetik, minél fogva a nevezett községek a külföldi magatartását figyelemmel kísérik s ha bármikor bebizonyulna, hogy annak az ország területén való tartózkodása fenérintett szempontokba ütközik eltávolítása iránt a lakhatási engedélyre való minden tekintet nélkül a fenálló szabályok szerint intézkedni nemcsak jogukban, hanem kötelességükben is áll. Mindazonáltal a rendezett tanács városokban a képv. testület a rendőrkapitányt államrendőri

Aki ragaszkodik magyarnemzeti-voltához, és átérzeni tudja, hogy amely nemzetnek nyelve más idegen nyelv befolyása alatt zavarodik, az a nemzet maga is elzüllik; az bizonyára még áldozat árán is, a magyar nyelvtörténeti szótárt megszerzi, mint a fajfentartási ösztön becses talizmánját; de akinek lelke a nemzeti géniusz be nem szállott, annak . . . azt a könyvet nem irták.

És ezért sem állanak Pestvármegye alispánjához, kivált mivel a nyelvtörténeti szótár megvételét ajánló, s tisztviselő társaihoz intézett körlevelét az országos lapokban is közhírré tette; mert hiszen arra alig lehet szükség, kiválóan ott a vezér-vármegyében, hogy a vármegyei tiszti kar felsőbb felhívással ösztönöztesse a magyar keresztség felvételére: és azt tartom, hogy egy intelligens magyar ember sem fosztandja meg magát attól az élvezettől, mit a szótár olvasásával megszerezhet.

Egyet pedig igen óhajtok; szeretném ugyanis azt, ha a saját vezérférfiai elhatároznák: ha valaki első ízben tollat fog az ő kezébe oly kinézésből, hogy a közönség számára írjon, munkája ki ne nyomtatódjék, miglen igazságot nem tesz arról, hogy a magyar nyelvtörténeti szótárt nemcsak megvette, hanem azt olvasta és pedig kellő eredménynyel olvasta is.

a. c.

*) A francia, a spanyol, az olasz kultur-nemzetekké lettek ugyan, de a nyelvzavarban meghalt Róma többé fel nem támadt.

szempontok iránt megelőzőleg meghallgatja és azon esetben ha a lakhatási engedélyt a rendőrkapitány kifogásainak dacára is megadandónak találja, határozatát jóváhagyás végett a közig. bizottsághoz hivatalból beterjeszteni tartozik. 8. A közig. bizottságok a törvény értelmében felterjesztendő fél éves jelentéseikben az e téren felmerült mozzanatokra is kiterjeszkedni fognak. 9. Az 5. pontban előirt nyilvántartást a vármegyék főispánjai a törvény 57. §. b. pontja az alispánok, a járási főszolgabírók a törvény 68. §. 18. pontja, illetőleg 71. §. alapján teljesítendő hivatalos vizsgálataik alkalmával betekintvén, annak pontos vezetéséről meggyőződést szerezni fognak. 10. Ezen rendelet 3-ik pontjában érintett és f. évi dec. 15-ig felterjesztendő szabályrendeletek jóváhagyása után általam kitűzendő határ időben lép életbe. A fentebbiekben megállapítván azon szabályokat, melyeknek minden részben való érvényesítésétől a törvényes határozmányok foganatát várom, egyszersmind azon reményemnek adok kifejezést, miszerint a vmegye tvhatósága oda fog hatni, hogy illető tisztviselői a törvény szellemének szem előtt tartása mellett a reájuk háruló teendőkből mindenkor a kellő erélyvel járjanak el, egyúttal azonban azon tapintatot se tévesszék szem elől, mely ugy a községek érdekeit, mint az egyéni jogok, valamint az államrendőri szempontokat érintő ezen kényes ügy sikeres ellátásának alapfeltételeit képezi. Bpest, 1888. aug. 11. A miniszter h. Beniczky s. k. államtitkár.

A nők, mint közegészségi tényezők.

— Két cikk. —

I.

Ezen a címen dr. Fodor József, hírneves egyetemi tanár s hazánk közegészségügyének kiváló apostola, rendkívül érdekes és fontos felolvasást tartott Tátra-Füreden a természetvizsgálók idei gyűlésén.

Statistikailag tünteti ki a jeles tudós mindenek előtt, hogy Magyarországon a nők rövidebb életűek, mint a férfiak, holott az egész művelt Európában éppen ellenkezőleg, a nők hosszabb életűek, mint a férfiak. Ebből kiindulva, valamint figyelmeztetve a nők szerepére a csecsemő, a család egészségében, föl hívja a társadalmat, a tudományt, a közigazgatást és főleg a nőket magukat, hogy a nők egészségügyével komolyan foglalkozzanak.

A jeles tanár a nők egészségügyére vonatkozólag három kérdést tárgyalt behatóbban: a nők nevelését, az anya egészség-tanát s a nők munkáját.

A leánynevelésben sürgette a test gondosabb fejlesztését, ami a leányt megkivánt nővé is jó anyává képesíti; kiemelte, hogy az iskolázás több veszedelemmel jár a nőkre, mint a férfiakra nézve. Az anyák egészségügyére vonatkozólag kiemelte a törvényhozás gondoskodását Angliában az anyákról és a magyar törvény elégtelen voltát; szólott behatóan a csecsemőknek anyjuk által való táplálásáról, az elhanyagolás egészségügyi és antropológiai káráiról. A nők legfontosabb munkája gyanánt az egészséges lakásról, főzésről s a család ápolásáról való gondoskodást jelölte meg. Kárhoztatta a modern törekvést, hogy a nők házon kívül keressenek munkát és szórakozást; azonban olyanoknak megmentésére, a kik állásuknál, szegénységüknél fogva nyomorba, megaláztatásba jutnak, javasolta, hogy a szegényebb sorsú nőket a házi feladatokon kívül valami ipari vagy kereskedelmi munkára tanítsák. Allítsanak fel női kézműves iskolákat, értelmes, művelt, de magukra hagyott nők számára.

A nők egészségügyi és társadalmi fogyasztásainak s nyomorának csökkentésére sürgeti, hogy a nők jószívű nőegyesületet alakítsanak. Ezen egyesületet, mindenki, férfiak is méltán legjobb erejükkel támogatni fogják, mert a nőben a természet legszebb, leghasznosabb és legzseniálisabb alkotását ismerjük fel.

A jeles felolvasásból adjuk e következő részleteket:

Nem arról a korról szólok, mondja a kitünő tudós, melyben vankosba, pólyába szorítják a nőgyermeket úgy, mint a fiut. Ekkor egy a higiéniéje mind a kettőnek. De ezután csakhamar fölmerül a férfi és a nő

különfélesége a nevelésben: a fiu vessző-paripát labdát, kap, szalad a szabadba, napba, szélbe, erőködik, mászik, kapaszkodik, izma, tüdeje, egészsége erősödik. S a leány? bábót, szobajátékot, főzőjátékot kap, himes szoknyát, pántlikát a hajába s buggol és kényeskedik a divánon a tükör előtt, hüvösben. Arcbőre ugyan tejfehér marad, tagjai puhák gömbölyűk, haja arany-pehely; de szűk marad tüdeje, porcogó a csontja, s mint a csirkéé a husa. Milyen feleség és nevezetesen milyen anya válik az ilyen meglegházi csemetéből? Milyen férfiak lesznek gyermekei?

A nő létezésének célja, rendeltetése, hogy megkivánt szép nő, boldogító feleség és arra teremtett anya váljék belőle. S ugy lehet a nővel megelégedve, a mily mértékben ezeknek megfelel. Ennélfogva a nő nevelésének már gyermekkorától kezdve, mindenek fölött szem előtt kell tartani a leendő feleséget és anyát. Nem kárhoztatom én azt, hogyha a gyermek-leány babával, főzéssel, bútoros szobával játszik. Szeresse, gondozza babáját, kedvelje meg a főzést, a lakást. Szokják ahhoz, hogy ez a foglalkozás szórakoztassa. A család, a háztartás képezze gondoskodása és érdeklődése tárgyait. Az okos anya az egész kisedapolás higiénjét beolthatja egyúttal a játszó leánykára játéka közben. Legyen a leány gondos, rendes főző- és szobajátékkal; legyen gyöngéd és figyelmes babájával, és sirjon keservesen, ha eltörik annak keze vagy lába; ez jól fejleszti a feleség, az anya kedélyét, de e mellett nem szabad elfeledni a nő testét?

A leánygyermek testét ápolni, fejleszteni kell úgy, sőt még gondosabban, mint a férfié, hogy szép nő s szerencsés anya lehessen belőle.

Frigyes porosz király, mint mondják, összeszedette a legerősebb s termettebb nőket s azokat adta nőül gárdistáinak, csak hogy nagy, erős, egészséges nemzedékre tegyen szert. A jó gazda is tudja, hogy az anyaállat fejlődése, egészsége döntő az új nemzedék fejlődésére, nemes tulajdonságaira nézve. Így van ez az embernél is.

A szép testű, erős és egészséges nő, mint feleség és anya öröme lesz a férjnek, éltetője nemzedékének. A vékonyka, ideges kisasszonyból ájuldozó feleség és összetörött anya lesz. Első gyermeke után ideges, betegeskedő és furdózó, magával és másokkal elégedetlen; gyorsan öregszik s családi élete képtelen rommá válik.

A nő testi nevelése nehéz feladat. Voltaképen a jövőtől, egy értelmesebb kortól kell megvárni, hogy igazán alapos és jó tanácsot adjon.

Annyi bizonyos, hogy a nő a gyengédséget, kecsket megtartsa: a nőnevelésnek is erőssé, jól kifejlődötté kell tenni az izmokat, csontokat, szerveket.

A nő testi nevelésénél gondosan és jól meg kell válogatni az eszközöket.

A leány is szaladgálhat, labdázhat, ugrálhat, mint a fiu. Nevezetesen pedig uszhatik, korcsolyázhat, énekelhet, táncolhat s szabad tornázást (kevésbé műszerrel tornázást) végezhet.

Ne guggoljon sokat a szobában egy helyen; ne üldögéljen maga alá szedett lábakkal.

Ezektől összelapul melle, elfonnyad az izma, elgörbül a háta, medencéje, s majdan a nő, a feleség, az anya bánja meg a leányka hibáit.

Vármegyei ügyek.

A legtöbb adót fizető bizottsági tagok vármegyénkben. (Vége.) ifju Horváth József, (S.-a.-Ujhely) 250 ft, id. Horváth József (M.-Izsé) 249 ft, Dessewily József 249 ft, Zábráczy Ottó 249 ft, Csuka Ödön 246 ft, Boronkay Farkas 245 ft, Fuchs Vilmos 245 ft, Zsiday József 243 ft,

Folytatás a mellékletben.

Hirdetmény.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönséget értesíteni, miszerint a kiadásunkban megjelenő

ZEMPLÉN NAPTÁR

a jövő 1889-ik évben hatodik évfolyamát éri el.

Ezen naptár **hirdetésekkel** jelenvén meg, fölkérjük mindazokat, kik abban hirdetni óhajtanak, hogy annak kéziratát hozzánk **e hó 29-éig** annyival is inkább beküldeni el ne mulasszák, mivel naptárunk a jövő hó első napjaiban már megjelenik.

Hirdetési díjak a régiek, és pedig:

Egy oldal 13 cm. széles és 22 cm. magas	8 frt.
Fél	10 1/2 »
Negyedold.	5 1/3 »

A „Zemplén” könyvnyomdája és kiadóhivatala.

Mintapéldánnyal szívesen szolgálunk.

HERCZ ZSIGMOND

= GAZDASÁGI GÉPGYÁRA ÉS VASÖNTŐDÉJE =

CLAYTON & SHUTTLEWORTH ANGOL GÉPGYÁR KÉPVISELŐJE MISKOLCZON.

Van szerencsém a t. gazdaközönségnek ajánlani Clayton & Shuttleworth-féle minden rendszerű

sor- és szóróvető-gépeket,

továbbá Clayton & Shuttleworth-féle

egy-, két- és háromvasu ekéket,

boronákat, tuskés hengereket, mélyítő- és kapáló-gépeket, széna szjátókat, olajsajtókat, borpreceket, szőlőzúzókat,

Clayton & Shuttleworth-féle gabona- és tisztító rostákat, konkolyozó gépeket,

morzsolókat, darálókat, szecska- és répavágókat, egyes-, kettős- és hármas malmokat, olajpogácsatorókat, füllesztőgépeket

Használt kijavított Locomobilok, gőzcséplők, Stabilgépek, kazánok minden nagyságban, malmok, gőzfüllesztők mindig nagy választékban kaphatók jutányos árban több évi lefizetésre.

Használt gépeket veszek és ujakra becserélek.

Elvállalok mindenféle

gép- és kazánjavításokat,

tűszekrények és csőfalak elkészítését, hengerek kifurását, gépek átalakítását s minden e szakba való munkák teljesítését, melyek árára 100 frtnyi összeg meghaladása esetén elvárok aratás utánig.

Költségvetések és árjegyzékek kívánatra küldetnek.

FAIRBANKS-MÉRLEGEK

az egész világon a legtökéletesebbnek elismert mérleg-szerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszerűek, rendkívül érzékenyek és tolosúlylál vannak ellátva.

Tartósság, pontosság és könnyű kezelésük-nél fogva az összes világkiállításokon az első díjat nyert legkiválóbb mérlegek.

A jutányos árakban — melyek súlyokkal számított tizedes mérlegek áruinál nem magasabbak — a bítelesítés, csomagolás és vasutrá való feladás költségei befoglaltatnak. Gazdasági szeker- és zsák-mérlegeink, valamint marhamérlegeink a legkedveltebb mérleg-szerkezetek.

Gyártásunk állami felügyelet alatt áll.

Czím: Osztr.-magyar Fairbanks-társaság mérleg- és gépgyára John Blook vezérigazgató 24-24

BUDAPEST, Andrassy-ut 23.

Árjegyzékkel és felvilágosítással szolgál a központi iroda. Gyár: Ujpest — K.-Megyer.

995. sz.
Tk. 1888.

Árverési hirdetményi kivonat.

A tokaji kir. járásbíró mint telegkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Czinzer Herman és Klein Jakab végrehajtóknak, özv. ifj. Bakos Jánosné Rapp Mária s társai végrehajtást szenvedők elleni 179 frt tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében (a tokaji kir. járásbíró területe-n lévő B.-Keresztur község határában fekvő, a b.-kereszturi 378. sz. tjkvben 652. hr. sz. ingatlan 309 frtban és a b.-kereszturi 470. sz. tjkvben foglalt 1096. és 1160. hr. sz. szálló együtt 63 frtban az árverést ezzel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1888. évi október hó 16-ik napján d. e. 9 órakor B.-Keresztur város házában megartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10⁰/₁₀₀-át, vagyis 30 ft 90 krt és 6 ft 30 krt készpénzben vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított s az 1881. évi november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Tokajban, a kir. járásbíró mint telegkönyvi hatóságánál, 1888. évi július hó 19-ik napján.

Kálmán kir. albiró szabadságon, helyette:
Roskovics,
hely. kir. járásbíró.

Eredeti Rauschenbach féle

Borsajtókat

kettős emeltyűszerkezettel a legnagyobb nyomás kifejtésére, a törkölt utánsajtolására is igen czél szerűek; továbbá

SZOLÓZÚZÓKAT

gyárt és legelősebben szállít

Grossman és Rauschenbach

első magyar gazd. gépgyára

Budapest, külső váczit-ut 7.

A KASSAI LAJOS FORRÁS

szénsavdus-kénes ásvány vize kitűnő üdítő s egészségfentartó italul szolgál. Szétküldési főtelep Kassán: ifj. **Novelly Sándor** urnál. Kizárólagos raktár S.-a.-Ujhelyben: **Szentgyörgyi Vilmos** urnál.

A fürdő gondnokság.

15-20

Tk. 5242. sz.
1888.

Árverési hirdetményi kivonat.

A s.-a.-ujhelyi királyi törvszék mint telegkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Murin Anna Kalinák Jánosné szünyeri lakos végrehajtónak Murin Mihály és János végrehajtást szenvedők elleni 300 frt tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a s.-a.-ujhelyi kir. törvszék (a kir.-helmezi kir. járásbíró) területén lévő Rad községe határában fekvő, a radi 52. sz. tjkvben A I. 3-12. sorsz. alatt foglalt 4⁰/₁₀₀-ad kültelekből Murin Mihály és Jánost illető 3⁰/₁₀₀-ad kültelekre 961 frtban és a radi 84. sz. tjkvben 114., 115. hr. sz. a. Murin Mihály és János nevére jegyzett belsőség, kert s 29. ö. i. sz. házra az árverést 211 frtban ezzel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1888. évi november hó 30. napján d. e. 9 órakor Radon a község házában megartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10⁰/₁₀₀-át, vagyis 96 frt 10 krt és 21 frt 10 krt készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt a s.-a.-ujhelyi kir. törvszék mint telegkönyvi hatóságánál 1888. évi augusztus 27-én.

Kolos, kir. törvszéki bíró.

300 db süldőre való

B Ü K K M A K K

eladó

a mogyoróskai uradalomban

Több felvilágosítást ad: **Ditrik János** urad. erdész Mogyoróskán, posta: **Feketepatak.**

2-?

COGNAC

GZUBA-DUROZIER & CO

FRANCZIA COGNACGYÁR

PROMONTOR

A vegytani müintézet

(Laboratorium) által megvizsgáltatván, francia cognakkal egyenértékűnek és orvosi célokul ajánlatosnak találtatott.

Egyedüli főraktár:

DEUTSCH JÓZSEF FIA

kereskedése,

S.-A.-UJHELYBEN.

Hirdetmény.

A s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék közhírré teszi, hogy a m. kir. államkincstár részéről a VI. számú bodrogi átmetszés kibővítése céljából Borsi községben kisajátított földterületek és csigás komp létesítése iránt a kártalanítási eljárás megkezdésére 1888. évi október hó 17-ik (tizenhetedik) napjának délelőtti 9 órája Borsi községbe a helyszínére tüzetett ki.

Mely helyre és időre az érdeklettek az 1881. XLV. t. c. 46. §-a értelmében azon kijelentéssel idéztetnek, hogy elmaradásuk a kártalanítás fölött érdemleges határozat hozatalát nem gátolandja, s hogy a tárgyalásról való elmaradás miatt igazolásnak helye nincs.

Kelt a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszéknek 1888. évi szept. hó 18-ik napján tartott üléséből.

dr. Spóner, jegyző. 3-3 Hammersberg, elnök.

Felhívás a hölgyekhez!

Dr. Plausitz egészségügyi tanácsos urnak sikerült az orvostudomány és vegyészeti segélyével egy arcbőr-finomító kenőcsöt feltalálni, melyet Quirini Alajos gyógyszerész ur, hítes törv.-széki vegyész a m. k. kormánytól nyert szabadalom alapján állít elő. Ezen kenőcs tulajdonsága, hogy öregebb hölgyeknél az arcráncok elsimítása által, egészséges, üde és finom arcbőrt s így ifjabb kinézetet idéz elő. Ifjabb hölgyek arcbőrének szépségét és üdeségét rövid idő alatt hatványozza oly módon, hogy ezen tulajdonok fokozott mérvben késő életéig megmaradnak. Továbbá felülmulthatlanak bizonyult mindenemü arcfoltok, szeplők és apró kelések ellen; mely hiányokat rövid használat után nem-csak eltüntet, hanem az arcbőr finomságát és üdeségét is helyreállítja. — Az arcbőr rég elvesztett üdeségének az arcfestés káros hatásainak és a bőr mindenemü tisztáltságainak eltávolítására egyedüli biztos hatással bír. Jó szolgálatokat tesz továbbá a kézbor puhítására és finomítására is ézve.

Főraktár egész Magyarország részére: Budapest, Quirini Alajos ujjvilág-utca 2. szám.

Árak: 1 nagy tégely Dr. Plausitz-féle kéz- és arckenőcs 80 kr., 1/2 tégely 50 kr., 1 üveg arcmosóvíz 1 ft., 1/4 doboz rizspor fehér vagy rózsaszínű 40 kr., 1/2 doboz 60 kr., 1 egész doboz 1 ft 10 kr., mind Dr. Plausitz találmánya. Minden tégelyhez egy használati utasítás jár. Figyelmeztetem a t. közönséget, hogy csakis az tekintendő Dr. Plausitz-féle kenőcsnek, a melynek tégelyén „Quirini Alajos gyógyszerész” felirat bevéve van.

Egyedüli főraktár Zemplénnégyre:

REICHARD GYULA vegyeskereskedőnél
S.-A.-UJHELYBEN.

Szétkaldés utánvétellel a legnagyobb titoktartás mellett.

P. 1406. sz.
1888.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a varannói kir. járásbíróság 1397/p. 1888. számú végzése által Szendei Lipót javára Schönberg Emánuel és társa ellen 307 ft tőke, ennek különböző időktől számítandó 16% kamatai és eddig összesen 101 ft 93 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 1083 ft-ra becsült ló, tehén, takarmány stbből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 1406/p. 1888. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Benkőczon és T.-Kajnyán alperesek lakásán leendő eszközökre 1888. évi október hó 29-ik napjának d. u. 2 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak. A netaláni elsőbbségi igények a hivatkozott törvény 111. és 112. §-ai értelmében érvényesítendőek.

Kelt Varannón, 1888. évi október hó 6-ik napján.
Sztankó László,
kik. bir. végrehajtó.

P. 1363/1888. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a varannói kir. járásbíróság 1351/p. 1888. és 222/kp. 1884. számú végzései által Szendei Lipót javára Magura Dzsurbala Pál s társa ellen 85 ft tőke, ennek különböző időktől számítandó 8% és 6% kamatai és eddig összesen 26 ft 5 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 358 ft-ra becsült ló, takarmány stb.-ből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 1363/p. 1888. számú kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Tavarna-Polyánkán, alperesek lakásán leendő eszközökre 1888. évi október hó 26-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107-ik §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak. A netaláni elsőbbségi igények a hivatkozott törvény 111. és 112. §-ai értelmében érvényesítendőek.

Kelt Varannón, 1888. évi október hó 10-ik napján.
Sztankó László,
kik. bir. végrehajtó.

Sirkövekre feliratok vése és aranyozása

SIR-EMLEK-KÖVEK NAGY RAKTÁRA.

BURGER ADOLFNÁL
S.-A.-UJHELYT

Főutcán, a „Vörös ökör” vendéglő épületében.

MINDEN IDŐBEN
nagy választékban tartok s kívánatra felállítok

POROSZ SZÜRKE MÁRVÁNY,
VÖRÖS MÁRVÁNY
és homokkő sarkövet.

Tisztelettel
BURGER ADOLF
vállalkozó.

Sürgőnczim:
Burger Adolf S.-a.-Ujhely.

Kívánatra képes árjegyzék megtekintésül bérmentve küldetik.

Nyomatott a „Zemplén” gyorssajtóján, S.-a.-Ujhelyt.

Eddig még fölülmulthatatlan.

Maager V.-féle
cs. kir. szab. valódi tisztított

CSUKAMÁJOLAJ

Maager Vilmostól, Bécsben.

Az első orvosi autoritások által megvizsgálva, könnyű emészthető hatása végett gyermekek részére is, különösen ajánlható; mint legtisztább, legjobb, legeredetibb és általánosan elismert leghatásosabb gyógyszer mell- és tüdőbetegség ellen, gümő, sömör, daganatok, bőrkütiések, mirigybetegség, gyöngeség stb. ellen.

I üveg sárga olaj 1 frt, I üveg fehér olaj 1 frt 50 kr.

Kaphatók a gyári raktárban:
Bécs, III. Bez. Heumarkt Nr. 3.,
valamint valódi minőségben Ausztria-Magyarország gyógyszerüzeteiben és minden nagyobb fűszerkereskedéseiben.

Sátoralja-Ujhelyben: csak Zlinszky J. ur gyógyszerüzeteiben. 1-18

Előleges jelentés.

Alulirt uradalmi igazgatóság ezennel közhírré teszi, hogy az uradalom területén létező ásványvíz-források (savanyúvizek), névszerint a

Szolyvai, Polenai, Olenyovai, Luhi-Erzsébet- és Pannonia-forrás,

1889. évi január 1-étől kezdve German és Bodnár uraknak Szolyván bérbe adtak; így tehát a netaláni megrendelések fentebbi időponttól kezdve a nevezet céghez lesznek intézendők.

Maradván tisztelettel

A gf. Ervin Schömborn-Buchhám-féle
uradalom igazgatósága Munács.

T. Cz.

Vonatkozással a fentebbi közzétételre a t. cz. fogyasztó közönségnek ezennel tudomására hozzuk, hogy a fentemlített ásványvizek töltését már f. évi november 15-étől megkezdjük, s hogy 1889. évi január 1-étől az elősorolt ásványvizeket mind forgalomba hozzuk.

Töltési készülékeink a legújabb rendszerek szerint lesznek berendezve, a palaczkok dugaszolása a lehető legközelebbi lesz, úgy hogy a nevezett ásványvizek minősége nemcsak hogy hátrányt nem szenved, sőt ellenkezőleg még nyerni fog s a víz jó tulajdonságai állandóbbak lesznek. A palaczkok külső kiállításai: a vignetta, a dugó-égetés s a kupakok nyomása 1889. évi január 1-étől részben módosításon fognak átmenni.

Ezről bátrak leszünk a t. cz. közönséget körlevelek által bővebben tudósítani.

Kiváló tisztelettel

German és Bodnár,
Szolyván (Beregmerye)

A sárospataki állami tanítóképezde kertjében helyszüke miatt mintegy 1000 db. nemesített gyümölcsfa csemete és 8000 db 3 éves gyökeres szőlővessző a termelési áron alól el fog adatni. Megrendelések a képezde igazgatójához intézendők.

TK. 2747/1888. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szerencsi kir. jbság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Nagy István végrehajthatóknak özv. Tóth Jánosné mint Tóth János örökös és vagyongazdálkodója végrehajtást szenvedett elleni 51 ft 20 kr. tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a szerencsi kir. járásbíróság területén lévő Mád község határában fekvő, a mádi 54. sz. tjkvben 62. hr. sz. 135. ö. i. sz. a. foglalt ház- és belhelyből 1/4 részben Tóth János végrehajtást szenvedett, 1/4 részben özv. Tóth Anna sz. Török és 1/2 részben Stillman Sámuel végrehajtás alatt nem állók tulajdonát tevő, tehát az 1881. évi LX. t. c. 156. §-a értelmében egészben 400 ft becs., továbbá ugyanazon tjkvben 914. hr. sz. „Gyötrik” nevű szőlő a fentiek nevében és arányban szinte a végrehajtó törvény értelmében egészben 400 ft becs., ugyanazon tjkvben 2019. hr. sz. „Sarkad” szőlőből 1/4 részben Tóth János végrehajtást szenvedett, 1/4 részben özv. Tóth Anna szül. Török és 1/4 részben Hornyák Mihály és neje Gacs Julianna végrehajtás alatt nem állók nevében álló a végreh. törv. 156. §-a szerint szinte egészben 156 ft becs., valamint a mádi 871. sz. tjkvben 1610. hr. sz. „Kakasok” nevű Tóth János végrehajtást szenvedett nevében álló egész szőlőre 40 ft becs- és ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1888. évi október hó 30-ik napjának d. e. 10 órája Mád város házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% -át, vagyis 40 ftot, 40 ftot, 15 ft 60 krt és 4 ftot készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. c. cikk 42-ik §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi novemb. hó 1. 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszter. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni, a vagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. jbróság, mint tkkvi hatóság, Szerencsen 1888. augusztus 9-én.

Füleky,
kir. járásbíró

Czibur Bertalan 242 ft, Fuchs Mór 242 ft, Fisch Péter 241 ft, Füleky László 238 ft, Mudrony Sándor 232 ft, Puczy János 232 ft, Cseley Ágoston 230 ft, Szerdahelyi István 230 ft, Fuchs Abraham 230 ft, Zinner Mór 230 ft, Kerekes János 229 ft, Adamovics István 228 ft, Osváth Ferenc 228 ft, Csaszlovsky János 228 ft, Meczner András 227 ft, Kálniczky Károly 226 ft, Rosenblüth Mózes 226 ft, Székely Elek 224 ft, id. Jeney József 222 ft, Dókus Mihály 221 ft, Csizsár Gábor 218 ft, Krasznapolszky Ferenc 216 ft, Constantin Ottó 215 ft, Vass Imre 212 ft, Blizmann Ferenc 212 ft, Vékey Gedeon 210 ft, Malonyay Ferenc 209 ft, Héricsz Ferenc 208 ft, Geöcze Miklós 206 ft, Boronkay Károly 205 ft, Böszörményi Károly 204 ft, Marczinek József 202 ft, Dr. Szepessy Arnold 200 ft, Szőlősi Arthur 200 ft, Schwarz Bernát 199 ft, Frieder Hermán 197 ft, Kromcsák János 196 ft, id. Isaak János 196 ft, Teich Ignác 196 ft, Dombay Arthur 195 ft, Kiss Gyula 193 ft, Karácsonyi Mihály 193 ft, Br. Vécsey Sándor 193 ft, Br. Vécsey Dienes 193 ft, Payzsoz János 193 ft, Benczúr Emil 193 ft, Zombory Emőd 192 ft, Kazinczy Andor 190 ft, Bernáth Gyula 190 ft, Schönfeld Albert 190 ft, Bessenyei István, 189 ft, Egry András 189 ft, Németh László 186 ft, Somogyi Gerő 186 ft, Elek János 185 ft, Lehoczky Miklós 185 ft, Képes Károly 182 ft, Péchy Adám 182 ft, Péchy András 182 ft, Péchy Gusztáv 182 ft, Füzesséry Boldizsár 181 ft, Nemthy Ödön 176 ft, Somlyódy Lajos 176 ft, Fodor Sándor 175 ft, Szép Gedeon 175 ft, Füzesséry Tamás 174 ft, Schwarz Mór 174 ft, Brozórád Rezső, 173 ft, Maláricsk József 171 ft, Cseley Lajos 170 ft, Körtvélyessy István 170 ft, Krajnyák Géza 169 ft, Rimay Lehel 166 ft, Pácz Márton 166 ft, Barathy Sámuel 165 ft, Burger Adolf 165 ft, Reichard Dávid 164 ft, Petrovics Gyula 162 ft, Füzy Ferenc 162 ft, Szerviczky Gyula 161 ft, Benczúr Aba 160 ft, ifj. Margitay Ferenc 155 ft, Adriányi Gyula 155 ft, Szirmay István 150 ft, Szakács József 147 ft, Horváth Pál 147 ft. A tagok összes száma: 295.

A közgazdasági miniszter egy a vármegyéhez intézett leiratában kimondta, hogy oly iparosok, kik iparjogosultságokat célbeli tagság igazolása által, vagy más alkalmas módon az 1872. XVIII. t. c. életbelépte előtti időből származtathatják le, iparigazolvány váltásra nem kötelezhetők.

A Trefort-család köszönete. A vármegye-bizottsági közgyűlés által Trefort Ágoston volt vallás és közoktatási miniszter elhunytá alkalmából a gyászoló családtagokhoz intézett részvétliratra vejtől, Szalay Imrétől, a vm. törvényhatósági bizottságának címezve következő válasz érkezett: „A boldogult apósom néhai Trefort Ágoston elhunytá alkalmából hozzám s illetőleg a gyászoló családhoz intézett nagybecsű részvétnyilatkozatot őszinte köszönettel és megindulással vettük. Jó esik tudnunk, hogy a pótolhatlan veszteség okozta mély fájdalomunkban, az ország minden vidékéről oly sokan osztoznak; és az elhunyt drága emléke nemcsak nekünk a közvetlen közel állók szívében, hanem alkotásai által hazánk földjén mindenütt, maradandó, kegyeletes megőrzés tárgya lesz. Fogadják kérem ismételen meleg köszönetünk és őszinte tiszteletünk kifejezését, melylyel maradtam néhai Trefort Ágoston gyászoló családjá nevében a t. törvényhatóságnak Budapesten, 1888. okt. 1-én aláíratos szolgálja Szalay Imre s. k. miniszteri osztálytanácsos.“

A homonnai j. főszolgabírája a zsidó zugtanítókon megvett bírság címén e napokban 500 ftot küldött be a kir. tanfelügyelőséghez, 300 ft pedig még behajtás alatt van. Ez összegek a magyar nyelvet és népnevelést terjesztő egyesület céljára fognak fordíttatni.

Árvizzel sújtott községek áttelepítése. Br. Orozy Béla m. kir. belügyminiszter a vármegye bizottságának f. évi június havi közgyűléséből tett felterjesztésére értesítette a vm. közönséget, hogy az árvíz által sújtott községek lakosainak részben vagy egészben való áttelepítése, s az e célból kérelmezett kisajátítás és segélyezés kérdésében kívánt tárgyalás folyamatban van. Érdemleges elhatározását, tekintettel azon árvízkarosult községi lakosokra, kiknek a régi helyen való építkezés betiltatott, legközelebb tudatni fogja a vm. közönségével. Addig is azonban utasította a vármegyét, hogy B.-Sára községnek bizottságba helyezéséről még a f. évben, a zordonabb időjárás beállta előtt gondoskodjék.

Nagy-Mihály öröme. A m. kir. belügyminiszter N.-Mihály kis községnek nagyközséggé való alakulását megengedte. Gratulálunk!

Hírek a nagyvilágból.

II. Vilmos császár, aki úgy készül az uralkodásra, hogy az európai koronás főket sorra látogatja s a császári atya és nagyatyja által kötött barátságos viszony szálait személyes jelenlétével megpecsételi, f. hó 11-én érkezett Rómába XIII. Leo pápa és Umberto olasz király látogatására. Bevonulása mesés pompa és rendkívüli lelkesedés közt ment végbe. Hírlik, hogy e látogatásnak egyik nagyjelentőségű célja a Vatikán és a Quirinál között támadt óriási úrt áthidalni, a pápa és a király közötti feszült viszonyt elszüntetni.

Hírek az országból.

Bismarck Herbert gróf, a vaskancellár fia, aki apjának a külügyi politika vezetésében jobb keze, míg ura II. Vilmos császár a stájeri alpesek közt vadászattal töltötte iedjét, lerándult Bécsből Budapestre s ottan érintkezett a kormánykörökkel. Távozásakor többek között kijelentette, hogy a Budapestben töltött rövid nap sokáig kedves emléke lesz.

Erzsébet királyné a bekövetkező télnek legnagyobb részét Korfu szigetén fogja tölteni.

Rudolf trónörökös görgevényi kedvelt vadászterületét az idén is felkereste. Társaságában voltak a velszi herceg, Ottó és Frigyes főhercegek és a braganzai herceg, továbbá több magyar főuri családnak kiváló nimródja.

Az országgyűlés képviselőháza hoszu szünet után, holnap újra megkezdje s folytatja törvényhozói működését.

Thaly Kálmán, jeles tudósunk, a Rákóczy-emlékek tanulmányozása végett jelenleg Rodostóban tartózkodik.

Beregvármegye törvényhatósága f. hó 3-án kezdődött közgyűlésében Tajnel Ödön vm. főjegyzőnek írásban előterjesztett s emelkedett hangulatu indítványára elhatározta, hogy Zrínyi Ilona, II. Rákóczi Ferenc, Kossuth Lajos és Br. Perényi Zsigmond arcképeit, az új vármegye-háza nagytermének ékes-ségeiül, megfesteti. Maga a vármegye, mint erkölcsi testület, a megjelölt célra első helyen 300 fttal jelentkezett aláíról. A többi költséget a vármegye közönségének adakozásából fogják előteremteni.

Színház.

Halmay derék színtársulatára kedvező szíveti idők járnak. A pénztár körül, kivált a népelőadások estéin, valóságos ostrom-állapot fejlődött. Telt és zsuffolt ház váltakoznak. Jól jövedőltünk. Ujhely és vidékének lelkes műpártoló közönsége behódolt. A hódítás sikere a művészet hatalmáé a hódolás érdeme a lelkes közönségé. Most, amikor az első bérletnek vége s a második és utolsó (12 előadásra terjedő) bérlet kezdődik, a zenitén állunk. Megmarad-e az állandó pártfogás: a természeti időjárástól függ. Egy azonban egészen bizonyos, s ez az, hogy Halmay szürete után ma-holnap megindul nagy erővel a szüret S.-A.-Ujhely halmain. Jó szüretet kívánunk!

Szombat, okt. 6-án »Cigánybárá«, Jokai után írta Schnitzer, magyaros motívumokban nem szegény zenéjét szerette Strausz. A tágas színház színlükt meglett. A n. é. közönségnek e tömeges pártfogását szépen hálálta meg Halmayné, aki Szaffi szerepkörében ragyogó gyémántja volt az előadásnak. Szaffi dalát, ezt a multnak szenvedéseiből és a jövedőnek reménykedéseiből fogalmazott zenei remeket, sirva-vigadó megnyilatkozásaiban klasz szikus szépséggel énekelte. Elbájoló dalolásában s kedvességgel teli játékában egy kis Blaha Lujza állott előttünk. Szünni alig bíró, zajos erővel meg-megújuló tapsok köszöntötték. Cipra szerepét Köszeghy Zsenni adta. Jövőt ígérő jelenség. Szép, üde csengő hangja feledtette játékának bágyadságát. Pataki Nina (Arzéna) nem volt olyan szerencsés. Barinkai Sándor szerepével Gállossy nem tudott megbirkózni. Gábor diák Váradyban mesterére talált. Csupa tűz, csupa ruganyosság volt. Dalban, mint játékban hatása gyújtó, felvillanyozó. Deák, mint rendesen, kacagtató volt, anélkül, hogy a finyas izlés korlátain tullepelt volna. Nyitray Zsupánja karakterisztikus maszokban kissé tévedező volt. Balogh karnagy csupa szem és fül s el kell ismernünk, hogy ma is nagyon ügyesen dirigált. A közönség Halmayné mellett még az előadás végeztével is zajosan tüntetett.

Vasárnap, okt. 7-én Berczik Árpád »Paraszt kisasszony«-a szép számú közönséget invitált. A különcködő paraszt kisasszonyt (akiben a »rustica natura« minden uri nevelés dacára »tenet sua inra« vagyis akit az álműveltség pirostója sem forgatott ki természetes színeiből) Halmayné ellenállhatatlan szeretetreméltósággal személyesítette. Mellette Lénárdné (özv. Gönczöl Jánosné), Vesselőny (Kelemen Tamás), Szilágyi (Rezeda Marczel), Nyitray és Deák a dohánykertészek szerepeiben jeleskedtek. A közönség tapsoló izmai nagy munkát végeztek.

Hetfőn, okt. 8. »A könyvtárnok« Moser vig-játéka (párbeszédés lében felhigitott bolondsága) nagy számú nézőséget mulattatott. Deák (Róbert) eredeti fajankósdijával, Nyitray (Macdonold) érdes, ripökös nyersségével, Haviné (Sarah társalkodónó) álszenteskedő szipirtóságával, Halmay (Gibson szabó) kotnyeles szabóizmásával, Bihary (M. Lot-hár) jól interpretált s lendületes játékaival rászol-gáltak a hálás közönség tapsaira. A két bekfis-leány szerepében Váradyné és Biharyné nagyon szintelenek voltak, kivált pedig Váradyné az ő makacs rekedtsége miatt.

Kedden, okt. 9. »Nap és Hold« vig operet Irták: A. Vanlos és Leterior, zenéjét költötte Le-cocqu. Egy azok közül a frivolságokból összetakolt, ledér operetek közül, mikre minden zenei szép-ségük mellett is, jó Irányi Dániel bácsi — ez a morózus magyar Kátó — régen rámondotta a »delendam esse censeo« t, a nagy közönség meg rázengte a »hogy volt« ot. Nem akarunk erkölcs-prédikálók lenni s nem törünk pálcát a nagy publikum erkölcsi bíráskodása fölött. A virágból a méhecske mézet, a pók meg mérget szil! Nem a virág az oka, hanem aki szivta. Halmayné (Ma-nola) ékes virágszál volt. A közönség szemével, szívével, fülvél rajta ezernyi méhraj, mohó vágy-gyal fogyasztva a legtisztább műlvezet színmézt (A röhögő karzat meg a mérget szivó póksalád volt! Szerk.) Mellette, Manola mellett, kedves jelenség volt Szekulics Ida (Beátrixsz). A fülemile és a csiz dalát művészi bájjal csicseregtek. Szt. Mihály-éne-kével ugyancsak ők, meg Gállossy (Miguel) ugy el-andalították hallgatóságukat, hogy az még tapsol-ni is elfelejtett. Deák (Pikratesz de Kalabász herceg) nevető izmaikat szinte kifárasztotta. Várady (Don Brazéro de Prász) diszkréciával s élvezetesen ját-szott. Don Degoméz álomszuszék-szerepét a rosul lett Nyitraytól Szilágyi D. vette át s elejétől vé-gig jól megselekedte.

Szerdán, okt. 10. Dóczi Lajos rég nem látott remekének, a »Csók«-nak előadásában gyö-nyörködtünk. Bihary B. (Sever király) Lubrinéz J. (neje), Halmay (Adolár, a király bátyja) Váradyné (Maritta pórléány), Szilágyi D. (Carlo, pórfiu) s kit az első helyen kellett volna emlitenünk, Deák (Sobrinus, udvari pap) a jámbor igyekezetet messze tulszárnyaló, mondhatni művészi felfogással és igyekezettel játszottak. Az első és második fel-vonás közt Várady Mariska szavalta Czuczor G. népies lírájának egyik remekét: »A falusi kis leány Pesten« című költeményét — csókolni való szeretetreméltósággal. A népies dal eme szép részletével is:

„Kis szívem tehát csak nem jösz velem
Mondá s megszorítá többször a kezem
S busan ott hagyott az utca szögletén...
Ugy de mit tegyek ha — tiltja a szülém

igen jól beleillett a »Csók« művészi keretébe. A teljes számú közönség tapsoló kedvében volt. Csütörtökön, Planquette kellemes zenéjű ope-retje »Rip van Winkle« került színre, a cimsze-repben Váradyval, aki ez estén különösen jól volt disponálva. Lágy baritonján kiváló szépen érvé-nyesítette első felvonásbeli duettjében s a harma-dik felvonás kut-dalában. Halmayné a kedves Lis-beth, az aranyos Alice, pazarul ragyogtatta szingaz-dag koloraturáját. A két hegyek szellemével Pa-taki Nina tett sikerült kísérletet. Ez a szellem olyan volt, mint egy ragyogó májusi hajnal. Üde s majd hogy nem eleven is. Ma — ami hihetetlenül hang-zik ugyan, még dalolni is tudott. Hangocskája olyan, mint egy szál cérna. Csak hogy sima és lágy, mint a selyemcérna; itt-ott még egy kicsi fény is csillogott rajta. Deák Péter a gazember, a pozsora, a vén szerelmes, a lecepüzött honatya, Derrick szerepében gyakran derített, annyival is inkább, mert ma inkább gondolt az ügyes rende-zésre, mint a rögtönzésekre, meiket máskor vajmi bőven megengedett magának — hátrányára. Kedves jelenet volt Várady Mariska (Alice) ez a kis toporzékoló 6 esztendő baba, akinek úgy lát-szik már is van fogalma — a papucs jelentőségé-ről. A kicsi Adrien (Csernyiozky Ilonka) helyre le-génykének bizonyult. Annyi szent, hogy cuppa-nosabban tudott csokolózni, mint idősebb hason-mása, a nagy Adrien Gállossy, aki egy fess tinge-rész hadnagyhoz illő verffel csatangolt a felsőbb regiszterekben. És még egyet. Szabó tud dalolni. Erre a meggyőződésre onnét jutottam, hogy ahol Hudson kapitány I. hadnagya már nem birta suszszal, hát nem erőlködött, hanem simított szé-pen. Ez elsimitás bizalmat keltett iránta. Balogh karnagy szintén dicséretet érdemel a jó vezetés és perfekt betanításért. Publikum szépen és tap-soló kedvben. (K. J.)

Pénteken, okt. 12-én, népelőadásul »A peleskei nótárius«. Énekes bohózat 4 felv. irla Gaal József, zenéjét szerette Thern Károly. A régi, éppen 50 éves, magyar népéletnek kedves, szivárványos képe, melyben a duzzadó humornak minden színe tükröződik. Még ma is, mikor már a fokosból Manlicher-puska, az acél-kova-taplóból krokodélus gyufa, a »more patrio« utazásból keleti villám-ponat lett, mondom még ma is is tetszik, sőt mint Ujhelyben történt, furórét csinál — mert jól ki-gondolt »quodlibet« jét, mely a nótárius személyé-

ben egyénné domborodik, egészséges komikum élteti. Zenéje (nem hiába, hogy német szív sugalmazta) idegen akcentusával nem csiklandozza a magyar dobhártyákat. Halljuk, de nem értjük. Az előadás, elengedve egy pár külső fogyatkozást (pörge kalap, darutoll, fókás, sallangos dohány'acskó és sarkantyú hiányát) játékbau, alakításbau maradhatós volt. A gécci boszorkány, *Havyné*, intrikain: a zsványok, juhások, dragonyosok heccsein jól mulathatott mindenki. *Vesselényi* (nótárius) hazafias dikciói, *Várad J.* (Baczur Gazsi) paródiái és dalai *Bihary*, *Lubrinov* tetszetek. *Szilágyi* (Hermann) szerepében ügyesen torzított, de mellette Zajtay Sándor (Földváry) elmosódott, mint *Deák* (Hopfen) epizódalakja is. Nézőségben: ember ember hátán.

Jövő heti műsor *Hétfőn*: Szabinnók elrablása. *Kedden*: Vasgyáros. *Szerdán*: Kornevilli harangok. *Csütörtökön*: Utolsó levél, vigjáték. *Pénteken*: Csizmadia, mint kísértet, népelőadás. *Szombat*: Angó-asszony lánya, operet. *Vasárnap*: Tót leány népszimű. Halmayék jövő hó 4-éig szándékoznak Ujhelyben maradni. Addig színre kerülnek: *Suhanc*, *Királyfogás* operetek, *Csifra Juci* új népszimű. *Thurán Anna* Bartók Lajos legújabb drámája.

Külömfélék.

(Árvaház ügye) »A s.a.-ujhelyi árvasegélyző és jótékony egyesület« ma egy hete tartott közgyűlésében kimondotta, hogy az árvaházat felépíti. Mielőtt azonban az építkezés megkezdésének időpontja megállapítottatnék, az árvaház tervrajza és költségvetése az egyesület választmányának oly megbízással adatott ki, hogy az egyesület jelenleg meglévő vagyoni erejét számba véve egy kebelőbb alakítandó szűkebb körű küldöttség a legközelebb tartandó közgyűlés elé tegyen véleményes előterjesztést arra nézve, hogy a tervbevetett építkezés foganatosítása esetén a felszerelési költségekre s az árvaház maradandó fennállására rendelkezik-e az egyesület kellő pénzerővel. Együttal megbízott az elnökség, hogy az árvaház részére adományozott hecskei telek átruházására vonatkozó engedély megadása iránt gf Wallis Gyuláné ömeltőségéhez a tervrajz és költségvetés mellékelésével felterjesztést intézzen; mert a telek tulajdonjogának megszerzése az építkezés megkezdését függőben kell tartani.

(Kinevezés és áthelyezés.) *Bodnár József* ujhelyi adóhivatali illetékügyi számtiszt, saját kérelmére Budapestre a pénzügyministerium számvevőségéhez helyeztetett át. Helyébe a pénzügyminister által ifj. *Kaulics Mihály* számgyakornok neveztetett ki.

(Szüret.) A közép-Hegyalján az ez idei szüret középszerűen mutatkozik. A teljesen kifejlett szőlőszemek szépen puhulnak, s föltéve, hogy időjárásunk a közelgő szüretig kedvező lesz, kitűnő asszura számíthatunk. A bor igen finomnak ígérkezik. Tolcsván az új hordónak párja 6 r 50—7 ft-jával kél. A szüret e hó 15—20 napja körül kezdődik.

(Gyászjelentés) Szmerkovszky Györgyné szül. Záborszky Antonia folyó hó 6-án, életének 70-ik, boldog házasságának 37-ik évében hosszas szenvedés után jobb létre szenderült. A boldogultnak hült tetemeit nagy részvét mellett folyó hó 8-án d. u. 3 órakor a r. k. szertartás szerint helyezték örök nyugalomra a tőke-terebesi sírkertben. Béke hamvaira!

(Mint értesülünk), a »polg. tak.-pénztár« helyiségében a kedvelt »jó-szív sorsjegyek«-et árulják, e sorsjegyek első húzása e hó 15-ére esik. Ajánljuk a közönség figyelmébe.

(Hibaigazítás.) Ma két hetes számunkban tévesen volt közölve, hogy *Róth Bernát*, s.a.-ujhelyi szőlőtulajdonos a miskolci kiállításra küldött aszuboraiért ezüstéremmel lett kitüntetve. *Róth Bernát* aranyérmét kapott, mit is a valósághoz híven ezennel köztudomásra hozunk.

(A »Zemplén« fekete táblája) Tek. Szerkesztő úr! Köztudomásu s nagyon öröndetes állapot, hogy *Halmay* társulata fényes pártfogásban részesül. A viszonzás révén joggal várhatjuk s kérjük, hogy a szinigazgató úr ne fukarkodjék a világhosszág terjesztésében. Tegnapelőtt még Nagy-zajtai Zajtay István nótárius urnak is feltűnt színházunkban a nagy sötétség és, hogy az aranyos lógószerszám, amit *Peleskén* is *luszternek* hívnak magyarul, nem hinti ránk gyertya fényét. Több világhosszágot kérünk! Alázatos szolgálja: *Gyártele Pista*. — Színházunk csorog — még pedig a baloldali karzatról az első páholyba. Ilyen esős időjárásban könnyű lesz feltalálni a csorgás rejtelmes helyét. Különbösen a rendőrségnek is szól az irás, hogy keressetek és találtok. Vasuti utasok panaszkodnak, hogy éjjelenként fogva-cogtatva kell utazniok, s még a várótermekben sem melegedhetnek föl, mert ottan a kályhák még ma is csak guny okáért tartják. Ajánljuk a közönség jogos panasztát az illetők figyelmébe. — A vármegyeháza főbejáratahoz a tulsó oldalról vezető általutnak kövezetét több helyen kivölgelték a terhes szekerek. A lyukak beföldözttását kérjük.

(Homonnáról tudósítják lapunkat), hogy ottan gf. *Andrássy Aladár* kastélyában, abból az alkalomból, hogy a kastély urát gf. *Eszterházi Imre* leánya *Marietta* kontesz kísérétében, (aki tudvalevőleg gf. dr. *Andrássy Sándornak* jegyese,) meglátogatta, fényes estét rendeztek. A boldog menyasszony és atyja érkezésének öröme a kastély és kies környéke tündéri fényben uszott. A park bejárata diadalival, innen a kastély terraszaig vezető ut mindkét oldalról szines fénylő lampionokkal volt ékesítve. Az ősi kastélynak minden ablakában gyertyák égtek. A szolgazemélyzet népies öltözékekben fantasztikus csoportokat képeztek, melyek a bengáliai fénynél igen jól festettek. Jeszenő és Barkó várromjai fölött máglyák égtek, jeléül annak, hogy a homonnai kastély urának örömében a jó szomszédok is osztoznak. Rövid, de a legszivesebb fogadtatás után szini előadás volt, melyben gf. *Hänke* kontesz, *Széchenyi* és *Hadik-Barkóczy* gfok, továbbá *Ahsbahs Leó* szerepeltek. Azután tabló-rébuszuk következtek, melyeket *Andrássy Aladárné* rendezett. Az első rébusz két képből állott, amon a meny, emezen meg egy minden külső ismertető jellel ellátott asszony volt a nézőségnek bemutatva. Minthogy e kép jelentőségének a kitalálása első látásra nem sikerült, az ügyes rendezőség úgy segített a publikum zavarán, hogy az *Eszterházy* gf. kisasszonyt felsalták a szinpadra, ott körülálltak s mikor a függöny felgördült, a bájos jelenséget gyorsan magára hagyták. Ekkor mindnyájan kézen voltak a megfejtéssel s uniszónó rázengették — menyasszony! A másik tabló-csoport jelentménye — lakadalom volt. A szellemes és meglepő mutatóvnyok után társas játékok következtek a nagy-szalónban, hol a csapongó jó kedv csakhamar egalizálta a rang és korkülönbséget. A könyvtárhelyiségben finon ételeket s italokat kínáltak. Zenével a homonnai népzenezek szolgálták. A fesztelen nagyuri mulatságnak, melyre vendégek is voltak hivatalosak, csak az éjféli órákban szakadt vége a boldog jegyések megratulálásával.

(Kelecsenyből írják.) Óvóiskolánk a magyar nyelv terjesztése körül mily fontos hivatást teljesít, mutatja egyebek között az is, hogy csak az 1886. május elsején megnyitott iskolánkban a tótajku gyermekek már annyira elsajátítottak a szép magyar nyelvet, hogy az idén főfelügyelőjük ft. és nsgs. *Beszterczey Ferenc* tiszteletére névnapi alkalmából egy kis magyar szindarabot is előadtak. Az idegen azt hitte volna a szereplő kicsinyeket hallva, hogy született magyar gyermekekkel van dolga. És mindez az óvónő ügyességének tulajdonítandó. Az ő óvóiskolájából már magyarul tisztán beszélve lép a növendék az elemi iskolába. Fájdalom, hogy a g. katolikusoknak mindez szálka a szemében s gyermekeiket az óvóiskolától elvonják; pedig csak ezen át vezet az ut elemi iskolánkba, s onnan az életbe.

(Krajcáros levelezőlapok) is fognak forgalomba hozatni. Az írásbeli közleményre szánt hely az új levelezőlapokon kisebb lesz, mint a két krajcáros lapokon; s a címzett a mi sorainkkal együtt valami kereskedőcég hirdetését is megkapja. A reform tudniillik abban áll, hogy a kereskedő bizonyos tagság fejében biztosíthatja magának, hogy olyan posta levelező lapot hoz forgalomba, melyeknek egy harmadrészét az ő üzleti hirdetése tölti be. A kinek pedig kevés írni valója van, használhat ilyen hirdetésményes levelező lapot, melyet a postán krajcárjával vehet. Az újítással tehát publikum, kereskedő és állampénztár egyaránt nyernek. A kereskedő minden levelező-lapért két krajcárt s minden 1000 darab után tíz forint bélyeilletéket fizet, tehát elég olcsón hirdethet; az állam négy krajcárt kap minden egyes levelező-lap után: két krajcárt a kereskedőtől a lapért, egy krajcárt bélyeg fejében s egy krajcárt a levelező közönségtől; a közönség pedig féláron levelezhet. A közlekedési minister hosszabb rendeletben szabályozza a részleteket. Ebből csak annyit jegyzünk meg, hogy a kereskedőnek legalább ötvenezer lapot kell egyszerre megrendelnie; kevesebbet a posta nem nyomtat.

(A difteritisz) Varannón és Petrahón járvány-szerűleg lépett fel. Ez utóbbi helyen a községi iskola 14 napra bezárattott. A kanyarónak *Királyhelmezen* mutatkoznak ujabban szörványos esetei.

(Vérhas.) Ez a veszedelmes baj a hegyaljai községekben napról-napra terjed.

(Főbe lötte magát.) *Horváth József*, e. horvátii szőlőpásztor, afölötti bujában, hogy a felesége hozzá hűtlen lett, f. hó 2-án, írja levelezőnk, a többi szőlőpásztoroktól elbucszván, lejtött a saját kertje alá, s ott cimborái szemelátára magát főbe lötte. Az öngyilkos rögtön szörnyet halt.

(Tűz áldozata.) *Tisza-Luczson* szept. 28-án egy istálló égése alkalmával *Négyesi Ferenc* gazdaember a bent volt szarvasmarhák akarván kiszabadítani, elszántan a lángokba borult épületbe hatolt, alig telt azonban bele egy-két szempillantás, az égő tető leszakadt s maga alá temette a szerencsétlent s több szarvasmarhát. Mentésről szó sem lehetett. Ember és állat porrá égett.

(Addig jár a korszó...) A tokaji járás területén lakó kormárosok és szatócsok háromnegyed részére (tekintélyes szám lehet! Szerk.) 10 ft.

től 25-ikéig terjedő bírságot szabott a járás főszolgabírója, mert hamis mértéket használtak. Azt hisszük, hogy a többi járásokból is kaphat nánk hirt arról, hogy — a korszó eltört.

A *„Vasárnapi Ujság“* okt. 7-iki száma a következő tartalommal jelent meg: Gróf *Battyány Lajos* özvegye. (2 képpel.) — *Báró Vesselényi Miklós* naplója az 1838-iki pesti árvizről. — Adatok az 1849-iki orosz beavatkozás történetéhez. — A *Dannebrog-lovag*. — Egyveleg. — *Rökk Szilárd*. (Arcképpel.) — Részlet *Thurán Anna* színműből. (Költemény képpel.) *Irta: Bartók Lajos*. — Képek a hadgyakorlatokról. (11 képpel.) — *Divatkrónika*. (Képpel.) — *Thurán Anna*. — *Irodalom és művészet*. — *Közintézetek és egyetek*. — *Mi újság?* — *Halálozások*. — *Szerkesztői mondanivaló*. — *Sakkjáték*. — *Heti napár*. A *„Vasárnapi Ujság“* előfizetési ára negyedévre 2 ft, a *„Politikai Ujdonságok“*-kal együtt 3 ft. — *Ugyancsak a Franklin-Társulat kiadóhivatalában* (Budapest, egyetem-utca 4. sz.) megrendelhető a *„Képes Néplap“* legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre 1 ft.

Egyesületi élet.

Nyilvános nyugtázás.

A s.a.-ujhelyi árvasegélyző és jótékony egyesület részére befolyt fizetésekről folyó évi október 5—12: Alapítványaik utolsó részletét befizették egyenkint 10 ftot: *Farkas Dezsőné*, *Berhelyi Ödönné*, *Győröcskey Istvánné*. 15 ftot: *Blizman Ferenc*. Adományképen befolyt: *Fazekasné Bodnár Mária*tól 1 ft. Összesen 46 forint. A már kimutatott összeggel együtt 7050 ft 28 kr. A legközelebbi utolsó kimutatás csak az év végével fog megjelenni.

S.a.-Ujhely, 1888 okt. 12.

Chyzer Kornél, egyesületi pénztárnok.

Nyilt-tér.)*

Hamisított fekete selyem.

A venni szándékozott szövetből egydarabkát elégecsék és netaláni hamisítás azonnal kitűnik. Valódi, tiszta festett selyem azonnal összegördül, elalszik és igen kevés világosbarna színű hamut hagy hátra. Hamisított selyem (mely könnyen szirt fog és törékeny) lassan tovább ég, nevezetesen szálczérnáit tovább égne (ha festőanyaggal igen terhelt) és hátra hagyja egy sötétbarna hamut, mely — a valódi selyemként — ellenkezőleg nem gördül, hanem megörbül. Ha a valódi selyem hamuját összeuzzák, teljesen szétoszlik; a hamisított selyem nem. *Henneberg G.* selyem szövetek gyári raktára (cs. k. udv. száll.) *Zürichben*, szivesen küld mintákat bárkinek és házhoz szállít öltözeteket és egész darabokat vámmentesen.

Magyarország leghiresebb s legszén-savdúsabb ásvány vize, a

SZOLYVAI POLENAI

mely savanyúvizek, borral vegyítve, a legkellemesebb üdítő italt nyújtják; gyomor- és idegbajokban gyors és kitűnő segélyt adnak; tüdő-, hörghántalmaknál, hucgcsőhólyag hurutoknál és járványos betegségek alkalmával kitűnő gyógyszerként képeznek. — mindenkor megrendelhetők

MARSALKÓ KÁROLY

munkácsi uradalmi ásványvizbérlnél *Nyiregyházán*; s kapható jelesb gyógyszerárakban, fűszerkereskedésekben és vendéglőkben is.

Haszonbér.

Viczmándy Ödön tulajdonát képező *Jeszénóc* községekben 1100 holdat meghaladó föld, rét, legelő és erdő birtok 1889 évi január 1-től haszonbérbe adatik. Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos *Sátoralja-Ujhelyben*.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Szerkesztőségi posta.

Az aforizmat. jöttékett és jövendöket, "közölni fogjuk. Becses soraióbl sejtjük, hogy a tisztelet-példányt pontosan nem kapja. Sziveskedjék az elmaradt számoknak pótlagos megküldése végett a lap tulajdonosához fordulni

Többeknek. Hirdetések és reklamációk nem a szerkesztőséghez, hanem a kiadóhivatalhoz intézendők. Kérjük ezt jövőnyaradól tekinteni.

Á., biztosítási ügynök. *Leányvár*. Ha drágálja a „nyilt-tér“ben való közlést, hozhatjuk azt a hirdetések közt is.

Felelős szerkesztő:

HORVÁTH JÓZSEF.

Főmunkatárs: **DONGÓ GY. GÉZA.**

Kiadótulajdonos: **ÖZV. BORUTH ELEMÉRNÉ.**